ROK V. № 3 (44).

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO.

Równe 1 maja 1928 r.

Poz. 20.

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 7 marca 1928 r.

o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Osoby nauczające w szkołach zawodowych dzielą się na nauczycieli i instruktorów.

Art. 2. Do nauczania w szkołach zawodowych, zarówno państwowych jak i niepaństwowych, mogą być dopuszczone tylko te osoby, które posiadają kwalifikacje zawodowe: nauczycielskie lub instruktorskie, przewidziane rozporządzeniem niniejszem.

Art. 3. Osoby posiadające kwalifikacje nauczycielskie lub instruktorskie do nauczania w szkołach zawodowych posiadają zarazem kwalifikacje zawodowe do mianowania i ustalenia w szkołach zawodowych państwowych.

Art. 4. Od nauczycieli i instruktorów w szkołach zawodowych wymagane są kwalifikacje, zależne od kategorji szkół, w których oni nauczają, i od tego, czy uczą przedmiotów ogólnokształcących. pomocniczych, zawodowych lub rysunku, czy też udzielają nauki zawodu.

Art. 5. Do przedmiotów ogólnokształcących zalicza się: religja, język polski, historja, geografja ogólna, krajoznawstwo, nauka obywatelstwa, gimnastyka, śpiew i muzyka.

Art. 6. Do przedmiotów pomocniczych zalicza się: matematyka, fizyka wraz z ćwiczeniami, chemja ogólna wraz z ćwiczeniami, języki obce, rachunkowość i korespondencja przemysłowa, higjena ogólna, prawoznawstwo ogólne, kaligrafja, stenografja i pisanie na maszynie.

Art. 7. Do przedmiotów zawodowych zalicza się: nauka języków w zastosowaniu do zawodów, matematyka wyższa oraz te przedmioty zawodowe specjalne wraz z ćwiczeniami, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaliczy do tej kategorji predmiotów.

Art. 8. Za naukę zawodu uważa się naukę rzemiosł i wykonywania takich rodzajów pracy, które wymagają zdobycia niezbędnych wiadomości teoretycznych oraz nabycia biegłości i wprawy.

A. Nauczyciele.

Art 9. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów ogólnokształcących w szkołach technicznych, szkołach mistrzów i nadzorców, szkołach mierniczych, szkołach przemysłu artystycznego, agrotechnicznych, handlowych, średnich zawodowych żeńskich, oraz w seminarjach nauczycielek rzemiosł i nauczycielek gospodarstwa uważa się osoby posiadające kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, przepisany ustawą z dnia 26 września 1922 r. dotyczącą kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 92, poz. 864).

Art. 10. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych oraz do nauczania przedmiotów ogólnokształcących i pomocniczych w szkołach niższych zawodowych żeńskich i gospodarczych żeńskich uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, przepisane w art. 9;

b) osoby posiadające dyplomy na nauczycieli szkół powszechnych oraz kwalifikacje dodatkowe w myśl art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258).

Art. 11. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów ogólnokształcących w szkołach zawodowych dokształcających uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, przepisane w art. 10;

b) osoby posiadające dyplomy na nauczycieli szkół powszechnych.

Art. 12. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów pomocniczych w szkołach technicznych, szkołach mistrzów i nadzorców, szkołach mierniczych, szkołach

przemysłu artystycznego, agrotechnicznych, średnich zawodowych żeńskich, handlowych oraz w seminarjach nauczycielek rzemiosł i gospodarstwa uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, przepisane w art. 9;
b) osoby posiadający dyplomy z ukończenia odpowiednich wydziałów szkół akademickich.

Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania kaligrafji, stenograji oraz pisania na maszynie uważa się również osoby posiadające świadectwa z egzaminu państwowego na nauczycieli kaligrafji, stenografji lub pisania na maszynie dla szkół zawodowych na zasadach określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 13. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów pomocniczych w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, przepisane w art. 12;
b) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich szkół zawodowych o poziomie więcej niż średnim;
c) osoby posiadające świadectwa nauczycielskie b. Państwowego Seminarjum Nauczycieli Szkół Zawodowych w Warszawie.

Art. 14. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów pomocniczych w szkołach zawodowych dokształcających uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, przepisane w art. 13;
b) osoby posiadające dyplomy na nauczycieli szkół powszechnych, oraz przynajmniej 4-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę nauczycielską w szkolnictwie zawodowem w zakresie przedmiotów pomocniczych.

Art. 15. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania rysunku elementarnego odręcznego, geometrycznego oraz zdobniczego w szkołach zawodowych uważa się osoby posiadające świadectwa z egzaminu państwowego na nauczycieli rysunków dla szkół zawodowych na zasadach, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 16. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania rysunku rzutowego w szkołach technicznych oraz w szkołach mistrzów i nadzorców uważa się osoby posiadające dyplomy z ukończenia politechnik.

Art. 17. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania rysunku rzutowego i geometrycznego w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych oraz zawodowych dokształcających uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, przepisane w art. 16;
b) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich szkół zawodowych o poziomie więcej niż średnim.

Art. 18. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do

nauczania rysunku zawodowego w szkołach zawodowych uważa się osoby posiadające świadectwa ukończenia szkół zawodowych oraz praktykę zawodową, które będą uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednie.

Art. 19. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów zawodowych w szkołach technicznych, szkołach mistrzów i nadzorców, szkołach mierniczych, szkołach przemysłu artystycznego, średnich zawodowych żeńskich oraz w seminarjach nauczycielek rzemiosł i nauczycielek gospodarstwa uważa się:

a) osoby posiadające dyplomy z ukończenia odpowiednich szkół akademickich oraz co najmniej 2-letnią praktykę zawodową, poszkolną, nienauczycielską, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich szkół zawodowych o poziomie więcej niż średnim oraz co najmniej 5-letnią praktykę zawodową, poszkolną, nienauczycielską, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią.

Art. 20. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów zawodowych w szkołach agrotechnicznych uważa się:

a) osoby posiadające dyplomy z ukończenia odpowiednich wydziałów szkół akademickich oraz co najmniej 2-letnią praktykę zawodową, poszkolną nienauczycielską uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiedną;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich szkół zawodowych o poziomie więcej niż średnim oraz co najmniej 3-letnią praktykę zawodową, poszkolną, nienauczycielską, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią.

Art. 21. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów zawodowych w szkołach handlowych wszelkich szczebli i typów, łącznie ze szkołami dokształcającemi, uważa się osoby posiadające dyplomy ukończenia odpowiednich szkół akademickich oraz co najmniej 3-letnią praktykę zawodową, poszkolną, nienauczycielską, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią.

Art. 22. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania przedmiotów zawodowych w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych oraz w szkołach zawodowych dokształcających, z wyjątkiem dokształcających szkół handlowych, uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, wymienione w art. 19;

b) osoby dosiadające świadectwa nauczycielskie b. Państwo-

wego Seminarjum Nauczycieli Szkół Zawodowych w Warszawie oraz co najmniej 3-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią pracę nauczycielską, odbytą po uzyskaniu świadectwa nauczycielskiego;

c) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich średnich szkół zawodowych, co najmniej 6-letnią pracę zawodową poszkolną, nienauczycielską oraz egzamin nauczycielski na zasadach, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 23. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania zawodu w szkołach technicznych, szkołach mistrzów i nadzorców, szkołach mierniczych i szkołach przemysłu artystycznego uważa się:

a) osoby posiadające dyplomy z ukończenia odpowiednich szkół akademickich oraz co najmniej 1-roczną praktykę w danym zawodzie, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich szkół zawodowych o poziomie więcej niż średnim oraz co najmniej 2-letnią praktykę w danym zawodzie, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią.

Art. 24. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania zawodu w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych i zawodowych dokształcających uważa się:

a) osoby posiadające kwalifikacje, wymienione w art. 23;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia szkół mistrzów i nadzorców, co najmniej 6-letnią uznaną brzez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nienauczycielską, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły, oraz egzamin nauczycielski, na zasadach, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

c) osoby posiadające tytuł mistrza, uzyskany w myśl art. 158 i 159 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r, o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), co najmniej 6-letnią praktykę zawodową, nienauczycielską, odbytą po uzyskaniu tytułu mistrza, oraz egzamin nauczycielski na zasadach, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 25. Za posiadające kwalifikacje nauczycielskie do nauczania zawodu w szkołach zawodowych żeńskich średnich i niższych uważa się:

a) osoby posiadające świadectwa nauczycielskie seminarjum nauczycielek rzemiosł lub nauczycielek gospodarstwa;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia państwowych kursów dla nauczycielek gospodarstwa domowego oraz

co najmniej 6-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią pracę nauczycielską, odbytą po uzyskaniu świadectwa;

c) osoby posiadające świadectwa ukończenia kursu metodyki nauczania robót ręcznych przy państwowem seminarjum nauczycielek rzemiosł łącznie ze świadectwem dojrzałości szkoły średniej ogólnokształcącej oraz co najmniej 6-letnią praktykę zawodową, nienauczycielską, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią.

B. Instruktorzy.

Art. 26. Za posiadające kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodu w szkołach technicznych, agrotechnicznych, szkołach mistrzów i nadzorców, szkołach mierniczych, szkołach przemysłu artystycznego, rzemieślniczo-przemysłowych oraz zawodowych dokształcających uważa się:

a) osoby posiadające świadectwa ukończenia odpowiednich średnich szkół zawodowych oraz co najmniej 3-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową w charakterze pracowników bezpośrednio produkujących, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia szkół mistrzów i nadzorców oraz co najmniej 4-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową nieszkolną, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły;

c) osoby posiadające świadectwa ukończenia szkół rzemieślniczo-przemysłowych oraz co najmniej 6-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową nieszkolną, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły;

d) osoby posiadające tytuł mistrza, uzyskany w myśl art. 158 i 159 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), oraz co najmniej 4-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową. nieszkolną, odbytą po uzyskaniu tego tytułu.

Art. 27. Za posiadające kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodów dotyczących produkcji roślinnej lub zwierzęcej oraz związanego z niemi przetwórstwa w szkołach agrotechnicznych uważa się:

a) osoby posiadające świadectwa ukończenia średnich szkół agrotechnicznych oraz co najmniej 3-letną uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły;

b) osoby posiadające świadectwa ukończenia ludowych szkół rolniczych, ogrodniczych lub leśnych oraz co najmniej 9-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły.

Art. 28. Za posiadające kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodu w średnich i niższych szkołach zawodowych żeńskich oraz w seminarjach nauczycielek rzemiosł i nauczycielek gospodarstwa uważa się:

a) osoby posiadające świadectwa nauczycielskie seminarjów nauczycielek rzemiosł lub gospodarstwa;
b) osoby posiadające świadectwa ukończenia seminarjów nauczycielek rzemiosł lub gospodarstwa;
c) osoby posiadające świadectwa ukończenia średnich szkół zawodowych żeńskich oraz co najmniej 3-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły;
d) osoby posiadające tytuł mistrza, uzyskany w myśl art. 157 i 159 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz.U. R. P. Nr. 53, poz 468), oraz co najmniej 3-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po uzyskaniu tytułu mistrza;
e) osoby posiadające świadectwa ukończenia niższych szkół zawodowych żeńskich oraz co najmniej 6-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły;
f) osoby posiadające świadectwa nauki danego rzemiosła, zakończonej złożeniem z pomyślnym wynikiem egzaminu na czeladnika w myśl art. 153 — 157 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), 6-letnią uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po złożeniu egzaminu na czeladnika, oraz egzamin instruktorski na zasadach określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Postanowienia ogólne.

Art. 29. Przyznanie kwalifikacyj osobom, wymienionym w art. 11 p. b. art. 12 ust. 1 i art. 21, może być uzależnione przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego od złożenia odpowiedniego egzaminu na zasadach, określonych przez tegoż Ministra.

Art. 30. Za świadectwa, o których mowa w rozporządzeniu niniejszem, uważa się świadectwa szkół państwowych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać za równorzędne pod tym względem ze świadectwami szkół państwowych świadectwa innych szkół, nie wyłączając szkół zagranicznych.

Art. 31. Osobom, którym przyznane będą kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach zawodowych, wydane zostaną odpowiednie dyplomy: przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile przyznanie kwalifikacji uwarunkowane jest uznaniem praktyki, względnie przez komisję egzaminacyjną, o ile przyznanie kwalifikacji uzależnione jest od złożenia egzaminu.

W dyplomach tych wskazana będzie kategorja szkół, w których nauczyciel lub instruktor uprawniony został do nauczania, oraz będą oznaczone przedmioty, do nauczania których przyznane zostały kwalifikacje.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 32. Do końca roku 1935 Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w poszczególnych wypadkach uznać za posiadające kwalifikacje do nauczania w szkołach zawodowych osoby, które nie posiadają warunków, przewidzianych rozporządzeniem niniejszem, jeżeli wyróżniają się bądź długoletnią pracą nauczycielską, bądź też odpowiednią praktyką zawodową.

W wypadkach tych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uzależnić przyznanie kwalifikacji od złożenia odpowiedniego egzaminu na zasadach określonych przez tegoż Ministra.

Art. 33. Do końca roku 1935 Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dopuścić do nauczania w szkołach zawodowych, zarówno państwowych jak i niepaństwowych, osoby nie posiadające kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych.

Art. 34. Kwalifikacje nauczycielskie i instruktorskie, przewidziane rozporządzeniem niniejszem, stanowią kwalifikacje zawodowe, wymagane do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej w myśl art. 146 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67. poz. 592).

Art. 35. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosują się również do ustalania w zawodzie nauczycielskim w wypadkach, w których nauczyciel państwowej szkoły zawodowej przed wejściem w życie tego rozporządzenia odpowiadał warunkom, wymienionym w p. 1 i 2 art. 8 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz.

530) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592).

Art. 36. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 37. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*, Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*, Minister *K. Bartel*, Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*, Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*, Minister Skarbu: *G. Czechowicz*, Minister Sprawiedliwości: *A.Meysztowicz*, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki*, Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski* Minister Przemysłu i Handlu *E. Kwiatkowski*, Minister Komunikacji: *Romocki*, Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*, Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*, Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*, Minister Poczt i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*.

---

3) **art. 158** rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53 p. 468). Tytułu „mistrz“ lub „majster“ łącznie z nazwą rzemiosła (jak „mistrz krawiecki“, „majster blacharski“ i t. p.) ma prawo używać tylko ten rzemieślnik, który złożył egzamin mistrzowski (majsterski) przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przez izbę rzemieślniczą, albo przed komisją egzaminacyjną utworzoną na zasadzie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej, mistrzowskiej (majsterskiej) lub przy innym zakładzie (instytucji), nadającym się do tego według swego ustroju i swych urządzeń.

Regulamin komisji egzaminów mistrzowskich (majsterskich), utworzonej przez izbę rzemieślniczą, uchwala izba rzemieślnicza przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień art. 154 ust. 2, 4 i 5, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.

Art. 159. Rzemieślnicy, którzy już na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów uzyskali prawo do tytułu „mistrz“, „mistrz cechowy“, „egzaminowany majster“, zachowują i nadal ten tytuł i mają prawo używać tytułu „mistrz“ lub „majster“ łącznie z nazwą danego rzemiosła.

Art. 153. Terminatorowi należy dać możność podania się z upływem czasu nauki egzaminowi na czeladnika.

W tym celu izby rzemieślnicze utworzą komisje egzaminacyjne, odpowiadające co do miejsca, liczby i rodzaju rzemiosł rozwojowi rzemiosła w okręgu danej izby.

Każda z tych komisyj składa się z przewodniczącego i przynajmniej dwóch członków.

Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej winien być zasadniczo mistrz rzemieślniczy (art. 158 i 159) albo osoba z wyższem wykształceniem technicznem, zatrudniona zawodowo jako nauczyciel lub zajmująca stanowisko kierownicze w przedsiębiorstwie przemysłowem.

Jednego z członków komisji egzaminacyjnej należy powołać z grona wykwalifikowanych w danem rzemiośle czeladników, pracujących w okręgu izby. Innych członków komisji powołuje się z pośród rzemieślników, posiadających prawo kształcenia uczniów w danem rzemiośle i zamieszkałych w okręgu izby.

Art. 154. Celem egzaminu jest stwierdzenie, czy terminator nabył

biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła oraz potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materjałów, przerabianych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala się regulaminami egzaminacyjnemi, które wydaje izba rzemieślnicza, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.

Jeżeli według regulaminu egzamin rozciąga się także na stwierdzenie znajomości prowadzenia ksiąg i rachunkowości kupieckiej, komisja winna uzupełnić się przez powołanie znawcy na członka z prawem głosu.

Koszty egzaminów ponosi izba rzemieślnicza.

Taksy egzaminacyjne przypadają izbie rzemieślniczej.

Art. 155. Podanie o dopuszczenie do egzaminu wnosi terminator lub pomocnik do izby rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć świadectwo ukończenia nauki lub też świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki, oraz świadectwo szkolne z ukończenia nauki w publicznej szkole dokształcającej zawodowoj albo świadectwo, stwierdzające posiadanie wykształcenia, uznanego przez państwowe władze szkolne za równowartościowe z wykształceniem, jakie daje ukończenie publicznej szkoły dokształcającej zawodowej.

Komisja stwierdza wynik egzaminu na świadectwie nauki, wydając ponadto w razie pomyślnego wyniku świadectwo złożenia egzaminu.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po którego upływie można ponownie poddać się egzaminowi.

Terminator (lub pomocnik), który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

Art. 156. Uczniowie szkół rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych zdają egzamin na czeladników przed komisjami egzaminacyjnemi, utworzonemi przy każdej z takich szkół; skład komisji ustalają państwowe władze szkolne. Jednym z członków komisji powinien być przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Regulaminy komisyj egzaminacyjnych, określonych w ustępie poprzedzającym, wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Pupliczne go w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z zainteresowanymi ministrami. Regulaminy te powinny zawierać między innemi także postanowienia, tyczące się pokrywania kosztów egzaminów i pobieranie taks egzaminacyjnych.

Komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu w razie pomyślnego wyniku. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po upływie którego uczeń może ponownie poddać się egzaminowi.

Uczeń, który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

Art. 157. Minister Przemysłu i Handlu odpowiednio do miejscowych warunków po wysłuchaniu opinji izby rzemieślniczej może zmieniać w drodze rozporządzenia przepisy, zawarte w art. 153, 154 i 155, jednak bez obniżenia wymagań, określonych w art. 154 ust. 1.

O ile zmiana ma dotyczyć przepisów o szkołach lub świadectwach szkolnych, Minister Przemysłu i Handlu zarządza ją w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Poz. 21.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 6 marca 1928 r.

o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej

do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

O kwalifikacjach zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Art. 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych posiada osoba, która uzyskała dyplom na nauczyciela szkół powszechnych przez ukończenie państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych zakładu kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, albo przez zdanie równowartościowego egzaminu na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych mogą obejmować uprawnienia bądź to do nauczania wszystkich przedmiotów programu szkoły powszechnej, bądź też do nauczania jednego z następujących: śpiew, rysunki, roboty ręczne, gospodarstwo domowe, ćwiczenia cielesne, język obcy, względnie inny przedmiot, oznaczony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania religji w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwą władzą duchowną, o ile kwalifikacje te nie są określone specjalnemi przepisami.

Art. 2. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych uprawniają do nauczania w języku polskim lub o ile to jest wyraźnie zaznaczone w świadectwie, do nauczania w języku polskim i innym.

Osoba posiadająca kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych tylko w języku polskim może je rozszerzyć na drugi język nauczania przez zdanie egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Dyplomy uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich, lub w szkołach zawodowych dają kwalifikację zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, o ile kwalifikacje do nauczania przedmiotów, wymienionych w dyplomie, mogą być przydatne w szkole powszechnej.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyduje o przydatności kwalifikacyj i określa, jakie kategorje dyplomów, wymienionych w ust. 1 artykułu niniejszego, w jakim języku i do jakich przedmiotów dają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach po-

wszechnych. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustali sposób wydawania świadectw zapewniających te uprawnienia.

Art. 4. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zezwalać na zatrudnianie osób nie posiadających kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, jednakże nie dłużej niż do końca trzeciego roku szkolnego od daty zatrudnienia danej osoby.

Art. 5. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zwolnić od egzaminu, przewidzianego w art. 1 i 2 rozporządzenia niniejszego, i przyznać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych nauczycielom, którzy posiadają odpowiednie przygotowanie, o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną.

Art. 6, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi w miarę potrzeby kwalifikacje nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych w szkołach powszechnych.

O kwalifikacjach zawodowych do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych.

Art. 7. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych posiada nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który uzyska świadectwo zdania praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Stali nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych w myśl postanowień art. 3 rozporządzenia niniejszego, przy przeniesieniu do publicznych szkół powszechnych nie są obowiązani do zdawania praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

Art. 8. Do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych może przystąpić nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który wykaże się co najmniej dwuletnią nieprzerwaną pracą nauczycielską w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin tygodniowo, odbytą w publicznej szkole powszechnej po uzyskaniu kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Za pracę nauczycielską, uprawniającą nauczyciela publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza przez niego oznaczona może uznać pracę w szkole innej, niż

publiczna szkoła powszechna, przy zachowaniu jednak warunków pracy, podanych w ust. 1 artykułu niniejszego.

Art. 9. Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych winien być organizowany w miarę możności w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony.

Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych można zdawać dwa razy. W wyjątkowych wypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić poszczególnym nauczycielom na zdawanie tego egzaminu po raz trzeci.

Art. 10. Jeżeli nauczyciel publicznej szkoły powszechnej nie zda praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych przed upływem pięciu lat pracy nauczycielskiej w publicznych szkołach powszechnych po uzyskaniu kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, winien być z nim rozwiązany stosunek służbowy.

Władza szkolna II instancji może w poszczególnych wypadkach odroczyć ostateczny termin praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, jednak nie dłużej niż na rok.

Art. 11. Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych traci ważność, o ile osoba, która zdała ten egzamin, nie pracuje przez 10 lat z rzędu w szkole lub w administracji szkolnej.

Postanowienie to nie ma zastosowania do tych nauczycieli, którym Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przywróci prawa nauczycieli stałych na mocy przepisów o stosunkach służbowych nauczycieli.

Art. 12. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zwalniać nauczycieli publicznych szkół powszechnych, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, od obowiązku złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną.

Art. 13. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia nauczycieli religji w publicznych szkołach powszechnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwą władzą duchowną.

O kwalifikacjach nauczycieli powszechnych szkół specjalnych.

Art. 14. Kwalifikacje nauczycieli powszechnych szkół specjalnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

O kwalifikacjach dodatkowych.

Art. 15. Nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania i ustalenia w publicznych szkołach powszechnych, oraz nauczyciel prywatnej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, może uzyskiwać kwalifikacje dodatkowe przez ukończenie państwowego wyższego kursu nauczycielskiego lub zakładu o poziomie, uznanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co najmniej za równorzędny. lub też przez zdanie równowartościowego egzaminu na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Postanowienia przejściowe.

Art. 16. Nauczyciele czynni w szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego odpowiadają warunkom art. 1, o ile posiadają kwalifikacje do nauczania w szkołach powszechnych, przepisane dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych w myśl przepisów, obowiązujących w którejkolwiek części Rzeczypospolitej do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 17. Nauczyciele czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i nieodpowiadający warunkom art. 16 winni uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych przed dniem 31 sierpnia 1929 r., o ile zaś są czynni w województwie pomorskiem — przed dniem 31 sierpnia 1928 r., w przeciwnym razie należy z nimi rozwiązać stosunek służbowy najdalej z dniem 31 sierpnia 1929 r., a w województwie pomorskiem—najdalej z dniem 31 sierpnia 1928 r.

Nauczyciele czynni w prywatnych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i nieposiadający kwalifikacyj, wymienionych w art. 16, winni uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych do terminu, który określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może ustanowić osobny egzamin dla nauczycieli, wymienionych w art. 17, i zorganizować dla nauczycieli czynnych w publicznych szkołach powszechnych kursy przygotowujące do tego egzaminu.

Art. 19. Kwalifikacje zawodowe, uprawniające do nauczania publicznych i prywatnych szkołach powszechnych wyłącznie w języku innym niż polski, wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, zachowują swoją ważność.

Do końca roku szkolnego 1930/31 mogą być wydawane

oprócz świadectw kwalifikacyj zawodowych, przewidzianych w art. 2 rozporządzenia niniejszego, także kwalifikacje zawodowe, uprawniające do nauczania wyłącznie w języku innym niż polski.

Art. 20. Nauczyciele, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego posiadają, lub przed końcem roku szkolnego 1930/31 uzyskają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych wyłącznie w języku polskim lub wyłącznie w języku innym niż polskim, mogą rozszerzać posiadane kwalifikacje zawodowe na drugi język nauczania przez zdanie ulgowego egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza szkolna przez niego oznaczona może zwolnić poszczególnych nauczycieli od zdania powyższego egzaminu uzupełniającego, o ile w pracy szkolnej udowodnią oni należyte przygotowanie do nauczania w tym języku.

Art. 21. W rażie stwierdzenia przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w poszczególnych okręgach szkolnych braku kwalifikowanych kandydatów na posady nauczycielskie, władze szkolne upoważnione do tego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mogą w ciągu lat 10 od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego mianować w publicznych szkołach powszechnych oraz zezwalać na zatrudnianie w prywatnych szkołach powszechnych nauczycieli nieposiadających kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi termin, w którym nauczyciele ci winni uzyskać kwalifikacje, przepisane rozporzadzeniem niniejszem.

Art. 22. Do terminu, który określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, mogą być wydawane świadectwa kwalifikacyj zawodowych do nauczania wyłącznie w takich prywatnych szkołach powszechnych, w których językiem nauczania jest język niebędący językiem nauczania w żadnej publicznej szkole powszechnej.

Art. 23. Warunkom art. 7 i 13 rozporządzenia niniejszego odpowiadają ci nauczyciele czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego:

1) którzy zdali egzamin kwalifikacyjny lub drugi egzamin nauczycielski w myśl przepisów obowiązujących do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w województwach: krakowskiem, lwowskiem, pomorskiem, poznańskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem;

2) którzy w czasie pracy przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego w województwach: krakowskiem, lwowskiem, pomorskiem, poznańskiem, stanisławowskiem i tarno-

polskiem uzyskali kwalifikacje do ustalenia bez zdania drugiego egzaminu nauczycielskiego (kwalifikacyjnego) na mocy przepisów obowiązujących w tych województwach do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

3) którzy w publicznych szkołach powszechnych w województwach: białostockiem, kieleckiem, lubelskiem, łódzkiem, nowogródzkiem, poleskiem, warszawskiem, wileńskiem, wołyńskiem i w m. st. Warszawie odbyli przed 1 września 1927 r. trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską oraz przed tymże dniem uzyskali świadectwo złożenia pierwszego egzaminu nauczycielskiego lub kwalifikacje, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z kwalifikacjami, nabytemi przez złożenie pierwszego egzaminu nauczycielskiego;

4) którzy byli czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu 29 listopada 1922 r. w województwach: nowogródzkiem, poleskiem, wileńskiem i wołyńskiem, powiatach: grodzieńskim i wołkowyskim oraz gminach: białowiejskiej masewskiej i suchopolskiej naówczas powiatu bielskiego województwa białostockiego i uzyskali po dniu 1 września 1927 r. lub uzyskają najdalej do dnia 31 sierpnia 1929 r. kwalifikacje, przepisane dla ustalenia w myśl art. 22 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 311), zmienionej ustawą z dnia 18 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 6), ustawą z dnia 15 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 88) i rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 642);

5) którzy uzyskali do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego od Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwolnienie od obowiązku zdawania wszystkich przepisanych egzaminów i zostali zaliczeni do kategorji nauczycieli wykwalifikowanych.

Art. 24. Przy ustalaniu terminu, od którego nauczyciel publicznej szkoły powszechnej ma prawo zgłosić się do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznej szkoły powszechnej (art. 8), lub terminu, do którego nauczyciel obowiązany jest złożyć ten egzamin (art. 10), uwzględnia się przy zastosowaniu warunków, określonych rozporządzeniem niniejszem, pracę nauczycielską, odbytą przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego.

Dla nauczycieli czynnych w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i posiadających odbytą przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego conajmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską po uzyskaniu kwalifikacyji zawodowych do naucza-

nia i zobowiązanych w myśl postanowień rozporządzenia niniejszego do złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych — termin ostateczny zdania tego egzaminu, przewidziany w art. 10, odracza się do dnia 31 sierpnia 1932 r.

Postanowienia końcowe.

Art. 25. Przez kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych rozumie się w rozporządzeniu niniejszem także kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych o szczególnym charakterze organizacyjnym, t. j. szkół ćwiczeń i preparand nauczycielskich.

Przez nauczycieli należy rozumieć w rozporządzeniu niniejszem także i nauczycielki.

Art. 26. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 27. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym następnego miesiąca po jego ogłoszeniu.

Z dniem wejścia w życie rozporządzennia niniejszego tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, wydane w przedmiocie, unormowanym rozporządzeniem niniejszem.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*, Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*, Minister *K. Bartel*, Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*, Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*, Minister Skarbu: *G. Czechowicz*, Minister Sprawiedliwości: *A.Meysztowicz*, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki*, Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski* Minister Przemysłu i Handlu *E. Kwiatkowski*, Minister Komunikacji: *Romocki*, Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*, Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*, Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*, Minister Poczt i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*.

Art. 22 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 44 p. 311) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74 p. 642).

§ 1. Nauczyciele czynni w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy odpowiadają warunkom, przewidzianym w p. 1 art. 2, o ile posiadają:

a) świadectwo ukończenia polskiego seminarjum nauczycielskiego, lub polskich kursów pedagogicznych z zakresem seminarjum nauczycielskiego, których świadectwa Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równoważne ze świadectwami seminarjów;

b) świadectwo ukończenia co najmniej 6-ciu klas polskiej szkoły średniej oraz ukończenie kursów pedagogicznych, urządzanych przez władze szkolne lub instytucje oświatowe, o ile świadectwa tychże uznane będą przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

c) świadectwo ukończenia co najmniej 6-ciu klas polskiej szkoły średniej i złożenia uzupełniającego egzaminu pedagogicznego;

d) świadectwo ukończenia co najmniej 6-ciu klas szkoły średniej

z językiem wykładowym niepolskim i złożenia uzupełniającego egzaminu pedagogicznego oraz egzaminu z języka polskiego, historji Polski i geografji Polski.

e) świadectwo ukończenia seminarjum nauczycielskiego z językiem wykładowym niepolskim i złożenia uzupełniającego egzaminu z języka polskiego, historji Polski i geografji Polski;

f) świadectwo t. zw. nauczyciela domowego lub świadectwo nauczyciela początkowego i złożenia uzupełniającego egzaminu pedagogicznego oraz egzaminów z języka polskiego, historji Polski i geografji Polski; nauczyciele posiadający świadectwo nauczyciela domowego z języka polskiego składają tylko egzamin pedagogiczny.

§ 2. Od przepisanych w p.: c, d, e, f § 1 egzaminów uzupełniających będą zwolnieni ci nauczyciele, którzy przedstawią poświadczenia skutecznego przerobienia programu kursów organizowanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Nauczyciele wymienieni w. p.: c, d, e, f § 1 pobierają płacę według art. 6 niniejszej ustawy i są obowiązani zdać egzaminy dla nich przepisane przed dniem 31 stycznia 1925 r.; nauczyciele ci do czasu złożenia przepisanych egzaminów są tymczasowymi.

Dla nauczycieli czynnych w dniu 29 listopada 1922 r. w publicznych szkołach powszechnych na terenie województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i ówczesnego okręgu administracyjnego wileńskiego, powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz gmin: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej ówczesnego powiatu bielskiego województwa białostockiego odracza się ten termin do dnia 31 sierpnia 1929 r.

§ 4. Warunki egzaminów, o których mowa w przepisach niniejszych, oraz program kursu z obowiązkowemi repetycjami i wypracowaniami piśmiennemi ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 5. Nauczyciele, o których mowa w p.: c, d, e, f § 1 jeżeli nie złożą egzaminów w terminach, przez niniejsze przepisy określonych, lub też nie ukończą kursów w tym czasie, zostaną ze stanowisk usunięci.

§ 6. O przynależności nauczyciela do jednej z kategorji, wymienionych w § 1 przepisów niniejszych, w wypadkach wątpliwych rozstrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 7. W zakresie, przewidzianym ustawą o urzędach dyscyplinarnych, jak również w zakresie praw emerytalnych i zwalniania dzieci od opłaty za naukę w szkołach państwowych, nauczyciele tymczasowi, wymienieni w p.: c, d, e, f § 1 traktowani będą jako stali.

§ 8. Nauczyciele, posiadający obok normalnych kwalifikacyj egzamina, jako to: egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych, lub inne równorzędne, które uzna Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, otrzymają dodatek, wynoszący rocznie 600 mk.

§ 9. Nauczyciele, nie mający kwalifikacyj, przewidzianych w § 1 art. 22 pobierają 1800 marek płacy rocznej, oraz dodatek ekonomiczny wojenny wymiarze następującym: w miastach I klasy — 600 mk. rocznie, II i III klasy — 480 mk.; w pozostałych miejscowościach — 360 mk. Nauczyciele (obecnie XI grupy) niewykwalifikowani mogą zajmować stanowiska nauczycielskie nie dłużej, niż do 31 stycznia 1925 r., o ile nie złożą przepisanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego egzaminów.

Dla nauczycieli czynnych w dniu 29 listopada 1922 r. w publicznych szkołach powszechnych na terenie województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i ówczesnego okręgu administracyjnego wileńskiego, powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz gmin: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej ówczesnego powiatu bielskiego województwa białostockiego odracza się ten termin do dnia 31 sierpnia 1929 r.

§ 10. Nauczycielom niewykwalifikowanym po złożeniu przez nich części przepisanego egzaminu, Ministerstwo może przyznać wynagrodzenie zgodnie z art. 6 niniejszej ustawy.

§ 11. Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego służy prawo zwalniania w drodze wyjątku od przewidzianych w powyższych paragrafach egzaminów i od uczęszczania na kurs tych nauczycieli, którzy:

1) swoją pracą w szkole wykazali odpowiednie wykształcenie ogólne i pedagogiczne, lub.
2) posiadają świadectwa ukończenia specjalnych studjów pedagogicznych.

§ 12. Czas pracy w szkolnictwie nauczycieli niewykwalifikowanych po złożeniu egzaminów zalicza się do lat służbowych.

§ 13. Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy ustają wszelkie świadczenia na rzecz nauczycieli, płynące tak ze skarbu Państwa, jak i funduszów gminnych na zasadzie innych ustaw i zarządzeń zarówno władz państwowych, jak i organów gminnych.

Poz. 22.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńkiego do Panów Inspektorów Szkołnych w Okręgu w sprawie kolonji letnich dla dzieci z Niemiec, Gdańska i Śląska.

Związek Obrony Kresów Zachodnich (Warszawa, Nowy Świat 21) organizuje w roku bieżącym kolonje dla 18000 dzieci polskich z Niemiec, Gdańska i Śląska. Doceniając wielką państwową i społeczną doniosłość podobnej akcji, Kuratorjum zwraca się do Panów Inspektorów z apelem jak najwybitniejszego poparcia usiłowań wymienionego Towarzystwa.

Równe, dnia 21 kwietnia 1928 r. (Nr. O-5103/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski*

Poz. 23.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych w sprawie zbadania dziatwy szkolnej co do zawszenia.

Na skutek rozporządzenia Ministerstwa z dnia 2. V. 1927 Nr. O.H.Fiz.320/27 zechcą Panowie Inspektorowie polecić kierownikom szkół powszechnych, aby przy pomocy nauczycielstwa lub higjenistek szkolnych, tam, gdzie takowe są czynne, zbadali dziatwę szkolną szkół powszechnych co do zawszenia w czasie między 15 a 25 majem 1928 i wyniki badań, ujętych liczbowo (ściśle według załączonego wzoru), nadesłali do Panów Inspektorów.

Po sprawdzeniu, czy wykazy zostały **dokładnie** wypełnione, nadeślą je Panowie Inspektorowie wraz z zestawieniem wyników z całego powiatu do Kuratorjum w terminie **do 20 czerwca b. r.**

Równe, dnia 21 kwietnia 1928 r. (Nr. O-3686/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Selągowski*

2 załączniki.

Powiat...

ZESTAWIENIE

wywiadu o pasożytach skórnych

L. p.	Miejscowość	Zbadano ogółem dzieci szkolnych			Wśród nich stwierdzono wszawicę.			UWAGI:
		Chłopc.	Dziew.	Razem	Chłopc.	Dziew.	Razem	

Szkoła.................................w.................................. Data...................................

Powiat... Województwo.......................................

WYWIAD O PASOŻYTACH SKÓRNYCH.

	Chłop.	Dziew.	Razem
1. Zbadano ogółem dzieci szkolnych .			
2. Wśród nich stwierdzono wszawicę .			

Data.. Kto przeprowadził badania

Poz. 24.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Nauczycieli Szkół Średnich Ogólnokształcących i Seminarjów Nauczycielskich Państwowych i Prywatnych w sprawie kursu muzycznego dla nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamiam, że Ministerstwo zamierza zorganizować w terminie od dnia 3 do 29 sierpnia

1928 r. kurs muzyczny dla kwalifikowanego nauczycielstwa seminarjów nauczycielskich i szkół średnich ogólnokształcących państwowych i prywatnych.

Program kursu obejmie nastąpujące przedmioty: harmonja specjalna, kontrapunkt, kompozycja, analiza form muzycznych z audycjami, przegląd muzyki współczesnej z audycjami, zaś z ćwiczeń praktyczno-technicznych gra na organach, muzyka zespołowa instrumentalna i wokalna, wreszcie metodyka nauczania śpiewu z ćwiczeniami, oparta na lekcjach z dziećmi i młodzieżą.

Wszyscy słuchacze obowiązani są do przesłuchania kursu form muzycznych i muzyki współczesnej i brania udziału w ćwiczeniach; inne wykłady mogą sobie wybrać według upodobania.

Wykłady i ćwiczenia prowadzić będą profesorowie konserwatorjum warszawskiego i poznańskiego, ewentualnie profesorowie Uniwersytetu.

Kurs odbędzie się w lokalu seminarjum nauczycielskiego w Wolszynie w Okr. Szk. Poznańskim. Miejscowość jest pięknie położona, z dogodną komunikacją kolejową (stacja na miejscu); seminarjum zapewni słuchaczom bezpłatne pomieszczenie w internacie.

Koszta przejazdu i utrzymania pokrywają sami słuchacze. Koszt utrzymania w internacie wobec pokrycia części wydatków przez Ministerstwo przewiduje się na 3—4 złote dziennie. Słuchacze, pragnący korzystać z bezpłatnego mieszkania w internacie, winni przywieźć ze sobą pościel, a co najmniej poduszkę i koc lub kołdrę.

Zgłoszenia na kurs na półarkuszach należy nadsyłać bezpośrednio na ręce Instruktorki śpiewu i muzyki p. Julji Borowej, w Warszawie, Krucza 44, według załączonego wzoru, przesyłając równocześnie tytułem wpisowego kwotę 20 zł. na konto czekowe p. Baranowskiej Borowej w P. K. O. Nr. 17130.

Termin zapisów wyznacza się **do dnia 15 maja 1928 r.** Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc na kursie pożądane są jak najrychlejsze zgłoszenia.

Równe, dnia 19 kwietnia 1928 r. (Nr. II-5401/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Wzór zgłoszenia.

Proszę o przyjęcie na kurs muzyczny dla nauczycielstwa szkół średnich i seminarjów nauczycielskich w Wolsztynię w czasie od 3 do 29 sierpnia 1928 r.

Równocześnie przesyłam wpisowe w kwocie 20 zł. i podaję poniższe dane.

1) Nazwisko i imię (czytelnie) ....

2) Data urodzenia ....

3) Stanowisko służbowe ....

4) Miejsce służbowe ....

5) Wykształcenie ogólne i muzyczne ....
(wymienić szczegółowo szkoły, kursy i dyplomy)

6) Liczba lat służby w szkolnictwie ....

7) Zamierzam korzystać z internatu na kursie.
(niepotrzebne wykreślić).

W.., dnia..1928 r.

....
Podpis

Poz. 25.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Dyrekcyj państwowych gimnazjów, państwowego i prywatnych seminarjów nauczycielskich w Okręgu, oraz Gimnazjum Samorządowego w Krzemieńcu w sprawie III ogólno-polskiego Zjazdu Nauczycieli Geografji.

Zawiadamiam, że Zarząd Główny Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografji urządza we Lwowie w dniach 27, 28 i 29 maja 1928 r. III ogólno-polski Zjazd Nauczycieli Geografji.

Konkretne prośby nauczycieli, którzy pragną wziąć udział w Zjeździe, o udzielenie im urlopu na czas Zjazdu, należy traktować przychylnie.

Równe, dnia 5 kwietnia 1928 r. (Nr. II-4555/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Poz. 26.

OKÓLNIK

Mininisterstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego, Lubelskiego' Lwowskiego, Łódzkiego, Poleskiego, Pomorskiego, Poznańskiego, Warszawskiego. Wileńskiego, Wołyńskiego, Liceum Krzemienieckiego, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydz. Oświec. Publ.) w sprawie wymiany pocztówek krajoznawczych przez młodzież polską we Francji i w Polsce.

Związek Polskiego Nauczycielstwa we Francji przystąpił do zorganizowania wymiany między młodzieżą tamtejszych

polskich szkół powszechnych a takąż młodzieżą w kraju pocztówek krajoznawczych z widokami Francji na pocztówki z widokami Polski. W sprawie tej Związek zwrócił się z prośbą o pomoc do Ministerstwa, wychodząc z założenia, że akcja powyższa przyczyni się do zaciśnienia węzłów między młodzieżą polską w kraju i na wychodźtwie oraz do ugruntowania znajomości i pamięci o ojczystym kraju, wśród młodzieży emigranckiej i poznania Francji wśród młodzieży w Polsce.

Uznając te motywy za słuszne, Ministerstwo zaleca Kuratorjom zorganizowanie nawiązania wymienionej korespondencji przez młodzież szkół powszechnych oraz szkół ćwiczeń przy państwowych seminarjach nauczycielskich na następujących zasadach:

Kierownicy odnośnych szkół, poinformowani o powyższej akcji przez inspektorów szkolnych, zachęcą młodzież do nawiązania omawianej korespondencji, przyczem obowiązkiem ich będzie czuwanie zarówno nad właściwym doborem pocztówek (**charakter krajoznawczy z uwzględnieniem widoków miast zwłaszcza większych,**) jak nad treścią pism dzieci.

Zebrane pocztówki kierownicy przesyłać będą bezpośrednio pod adresem Związku Polskiego Nauczycielstwa we Francji w Lille (L'Union des Instituteurs Polonais en France, 24 rue François-de-Badts, La Madeleine-lez-Lille, Nord, France) na wspólny koszt dzieci korespondujących. Każde dziecko, pisząc do swego rówieśnika we Francji, podpisze się wyraźnie i poda dokładny adres szkoły, do której uczęszcza. Pod tym adresem na ręce kierowników szkół Związek Polskiego Nauczycielstwa we Francji będzie nadsyłał odpowiedzi tamtejszych dzieci szkolnych.

Nad całością akcji czuwać winni inspektorzy szkolni i dyrektorzy seminarjów nauczycielskich. O rezultatach winny być zawiadomione Kuratorja Okręgów Szkolnych.

Warszawa, dnia 21 marca 1928 r. (Nr. O. Prez. 1062/28).

Dyrektor Departamentu (—) *Miecz. Szerer*

Poz. 27.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych w sprawie udzielania urlopów nauczycielom przez kierowników publicznych szkół powszechnych.

Na podstawie okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 marca 1928 r. Nr. I-3363/28 zawiadamiam, że rozporządzenie Ministerstwa z dnia 26 wrześ-

nia 1927 roku. Nr. O.Przez.4958/27, umieszczone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 12 poz. 195, normuje sprawę udzielania urlopów przez Kuratorów, Inspektorów Szkolnych oraz Dyrektorów (kierowników) szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i szkół zawodowych. Natomiast rozporządzenie to nie dotyczy wynikającego z postanowień § 3 regulaminu dla kierowników publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Minist. W. R. i O. P. z r. 1923 Nr. 13 poz. 110) prawa kierownika publicznej szkoły powszechnej zwalniania nauczycieli podwładnych od zajęć na 3 dni w razach nagłych i dlatego ustęp drugi §. 7 rozporządzenia z dnia 26. IX. 1927 r. nie znosi postanowienia punktu 12 §. 3 wymienionego regulaminu.

Równe, dnia 29 marca 1928 r. (Nr. I-3965/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski*

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 26 września 1927 r.

w sprawie udzielania urlopów nauczycielom i funkcjonarjuszom administracji szkolnej.

Na mocy art. 4 punkt 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) o tymczasowym ustroju władz szkolnych, oraz § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1922 roku (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 626) zarządzam co następuje:

§ 1. Postanowienia ogólne, dotyczące sprawy urlopów lub wypoczynków w czasie feryj szkolnych, zawarte są w artykułach 35, 49 do 56 i 154 ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) oraz w §§ 20 i 21 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 grudnia 1926 r. w sprawie wykonania tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz. 787) przy uwzględnieniu zmian wprowadzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592), względnie, o ile chodzi o funkcjonarjuszy państwowych, podlegających ustawie z dnia 17 lutego 1922 o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164) — w artykułach 28, 36 do 38 i 57 tejże ustawy.

§ 2. Kuratorowi (wizytatorowi Liceum Krzemienieckiego) przysługuje prawo udzielania:

A. Urlopów płatnych.

1) nauczycielom i kierownikom publicznych szkół powszechnych, państwowych preparand nauczycielskich, szkół ćwiczeń przy seminarjach, szkół specjalnych i ochron państwowych nauczycielom i dyrektorom (kierownikom) państwowych

wyższych kursów nauczycielskich, szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich oraz szkół zawodowych:

a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) na przeciąg sześciu miesięcy,

b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — na przeciąg jednego miesiąca,

c) nauczycielom publicznych szkół powszechnych dla studjów na wyższych kursach nauczycielskich — na przeciąg jednego roku w granicach kontyngentu, który corocznie ustala Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dla każdego Okręgu Szkolnego; nauczyciel szkoły powszechnej, który w przeszłości korzystał już z urlopu conajmniej półrocznego dla studjów, otrzymać może ponowny urlop na studja tylko za każdorazowem zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; w sprawie wieku prekluzyjnego pozostają w mocy obowiązujące przepisy;

2) inspektorom szkolnym i ich zastępcom, lekarzom i dentystom szkolnym oraz wszystkim innym funkcjonarjuszom państwowym, podlegającym ustawie z dnia 17 lutego 1922 roku o państwowej służbie cywilnej:

a) dla poratowania zdrowia, na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego — na przeciąg trzech miesięcy,

b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych na przeciąg jednego miesiąca,

c) wypoczynkowych — w granicach art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

B. Urlopów bezpłatnych:

1) osobom wyszczególnionych pod lit. A punkt 1:

a) dla poratowania zdrowia, na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego na przeciąg jednego roku,

b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych na przeciąg dwóch lat,

c) dla dalszego kształcenia się zawodowego — na przeciąg dwóch lat;

2) osobom, wymienionym pod lit. A punkt 2, w wypadkach, przewidzianych w art. 38 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — na przeciąg sześciu miesięcy.

O udzielaniu urlopów poza wypoczynkowymi na przeciąg dłuższy niż jednego miesiąca inspektorowi szkolnemu, względnie jego zastępcy, dyrektorowi szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego, wyższego kursu nauczycielskiego lub szkoły zawodowej, zawiadamia Kurator równocześnie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecena Publicznego.

§ 3. Inspektorowi szkolnemu, a w razie jego nieobecności zastępcy inspektora szkolnego przysługuje prawo do udzielania urlopów:

1) kierownikom i nauczycielom szkół powszechnych i specjalnych oraz ochron państwowych:

a) dla poratowania zdrowia, na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego—na przeciąg dni 28,

b) nauczycielkom na czas połogu — na przeciąg 6 tygodni,

c) dla innych celów — na przeciąg dni 14;

2) funkcjonarjuszom Inspektoratu — na przeciąg dni 8 bez względu na rodzaj urlopu.

§ 4. Dyrektorowi (Kierownikowi) szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego, szkoły zawodowej i preparandy przysługuje prawo do udzielania urlopów podwładnym pracownikom i nauczycielom do dni 8 bez względu na rodzaj urlopu.

§ 5. Inspektorowie szkolni oraz dyrektorowie (kierownicy), wymienieni w § 4, mają prawo w wypadkach nagłych i z ważnych powodów udzielić sobie urlopu najwyżej na dwa dni z jednoczesnem zawiadowieniem Kuratorjum Okręgu Szkolnego i z podaniem powodów. W tych wypadkach obowiązani są zarządzić za siebie zastępstwo.

§ 6. Uzyskanie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia lub dla studjów obowiązuje pracownika do bezwarunkowego wstrzymania się od wszelkiej pracy zarobkowej także w szkołach prywatnych. Wykroczenie przeciw tej zasadzie powoduje bezzwłoczne wstrzymanie udzielonego urlopu i pociągnięcie winnego do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1927 roku.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, istniejące w tej mierze, w szczególności okólnik z dnia 24 października 1924 roku Nr. 3687/24. S. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 z 1925 roku, poz. 3).

Warszawa, dnia 26 września 1927 r. (Nr. O. Prez.4958/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego: (—) *Dr. Dobrucki*

---

§ 3, poz. 12 rozp. Ministra W.R. i O. P. z dnia 25 czerwca 1923 r. zawierającego regulamin dla kierowników publicznych szkół powszechnych (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 13 poz. 110). W szczególności do czynności kierownika należą: w razach nagłych zwalnianie nauczycieli od zajęć na czas nie dłuższy od 3 dni z obowiązkiem zawiadomienia Inspektora Szkolnego nie później, jak w dniu następnym po udzieleniu urlopu.

Poz. 28.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych i Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w sprawie kursów wakacyjnych.

Podając poniżej rozkład kursów wakacyjnych, organizowanych w okręgu wołyńskim w bieżącym roku dla nauczycielstwa szkół powszechnych, Kuratorjum uważa za konieczne podkreślić ich odrębny w stosunku do uprzednio urządzanych kursów wakacyjnych, charakter, zarówno pod względem założeń i celów, przyjętych przy ich organizacji, jak i metod pracy, które mają być na nich podjęte.

Jeżeli bowiem dotychczas organizowane kursa wakacyjne miały przedewszystkiem na celu umożliwienie zdobycia kwalifikacji do nauczania w szkolnictwie powszechnem tej grupie nauczycielstwa, która ich nie posiadała, to kursa wakacyjne w roku bieżącym, przeznaczone dla nauczycieli kwalifikowanych, odpowiadają potrzebom dokonywującego się obecnie na całym obszarze Rzeczypospolitej doniosłego procesu podnoszenia stopnia organizacyjnego szkół powszechnych, co uwarunkowane jest znowu równoległem podnoszeniem się poziomu szkolnictwa powszechnego. Uzyskanie zaś tego poziomu uzależnione jest głównie i przedewszystkiem od skali naukowego i metodycznego przygotowania nauczycielstwa szkół powszechnych t. j. od usunięcia ze szkół powszechnych, zwłaszcza wyżej zorganizowanego typu stosowania wadliwych i zgóry przesądzających dodatnie rezultaty metod nauczania. Ponieważ zaś wizytacje stwierdzają, że w większości wypadków ujawnione w pracy nauczycielstwa błędy metodyczne i braki w opanowaniu materjału naukowego nie są wynikiem złej woli, lecz braku należytego przygotowania nauczycielstwa do pracy zwłaszcza w szkołach powszechnych wyższego typu organizacyjnego, zatem celem kursów wakacyjnych w bieżącym roku będzie rozszerzenie zakresu wiedzy, pogłębienie zainteresowań naukowych i sprawności metodycznej u nauczycielstwa szkół powszechnych. Nie uzyskanie więc uprawnień kwalifikacyjnych i przygotowanie do egzaminów będzie celem kursów, ale wskazanie dróg samokształcenia się przez gruntowną, systematyczną, uwzględniającą całkowicie dorobek nowoczesnych kierunków i metod badań naukowych a zarazem wolną od nienaturalnej, egzaminowej atmosfery pracę, która, opierając się na wyzyskaniu wszelkich środków pomocniczych (bibljoteki, pracownie), przyjmuje, jako zasadniczą kierunkową wzorowe pod względem naukowym i metodycznym opracowanie materjału, o typie zagadnienia podstawowego dla danego przedmiotu. Metoda naukowa opracowania zagadnienia z uwzględnieniem

potrzeb i programu szkoły powszechnej ma być dla biorącego udział w kursach nauczycielstwa wzorem i przykładem, w jaki sposób ma prowadzić w ciągu roku szkolnego pracę dokształcającą już drogą samodzielną tak, aby przy odpowiedniej pomocy i wskazówkach powołanych do wykładów prelegentów, oraz przy nieprzeciętnym stopniu intensywności wysiłków nauczycielstwa w kierunku samokształcenia się, praca na kursach wakacyjnych mogła stać się niejednokrotnie punktem wyjścia do takiego przyswojenia materjału naukowego i pogłębienia dydaktycznego, że wyniki jej odpowiadać będą mogły istotnie i formalnie wymaganiom programu, obowiązującego Wyższe Kursy Nauczycielskie.

Przy powyżej podanych ogólnych założeniach organizacji kursów Kuratorjum zaznacza, że wybór tematów kursów wakacyjnych w okręgu wołyńskim podyktowany został stwierdzoną na podstawie wizytacji potrzebą i koniecznością uzupełnienia przygotowania nauczycielstwa szkół powszechnych w zakresie nauk przyrodniczch i opanowania podstaw metodyki programów szkoły powszechnej, które we wszystkich działach, a w szczsgólności w zakresie nauczania przyrody, geografji i fizyki w klasach wyższych zawierają rzeczy pod względem naukowym i metodycznym niejednokrotnie—jak się okazuje—nowe i nieznane nauczycielstwu. Ponieważ również w wielu wypadkach ujawnił się brak należytego opanowania zasad metodyki nauczania języka polskiego, zatem organizacja kursu języka polskiego okazała się również niezbędną i konieczną. Oprócz powyższych podkreślić należy również duże znaczenie kursów artystyczno-technicznych, a mianowicie rysunków i robót ręcznych w związku z obowiązującym na nich programem przygotowania pomocy naukowych jak również poważne dla podniesienia kultury muzycznej znaczenie organizowanych przez Liceum w Krzemieńcu kursów muzyki i śpiewu.

Nadto w zależności od specjalnych warunków pracy na Wołyniu wybitne znaczenie dla nauczycielstwa posiadają kursa języka ukraińskiego, gdyż w myśl okólnika Kuratorjum z dnia 9. III. 1927 r. nauczycieli pracujących na terenie okręgu szkolnego wołyńskiego obowiązuje poza normalnemi kwalifikacjami znajomość języka miejscowej ludności. Wobec przygotowania organizacji placówek dokształcających dla nauczycielstwa szkół powszechnych wyżej zorganizowanego typu, jakiemi mają być kursa wakacyjne w uwzględnieniem wybitnem warunków miejscowych. Kuratorjum wyraża przekonanie, że nauczycielstwo Okręgu Wołyńskiego w pierwszym rzędzie należycie doceni i wykorzysta w pełni fakt organizacji kursów wakacyjnych i w ten sposób uzyska wyniki o zasadniczych wartościach dla należytego wypełnienia swoich obowiązków i zadań, jako pracowników w szkolnictwie powszechnem. W związku z tem poleca się Panom Inspektorom Szkolnym zwrócenie specjalnej uwagi

nauczycielstwu na znaczenie i wartość kursów i udzielanie bądź na konferencjach rejonowych, bądź drogą bezpośredniego porozumienia się z zainteresowanemi jednostkami rad i wskazówek, dotyczących wyboru kursów, na który nauczyciel winien się zapisać. Podstawą do skierowania wyboru nauczycielstwa winno być uwzględnienie 1) zainteresowań już ujawnionych w pracy, 2) błędów i braków, wykazanych z powodu niedostatecznego do niej przygotawania, 3) potrzeb szkolnictwa powszechnego wyżej zorganizowanego typu, gdyż należy dążyć do tego, aby każdy nauczyciel szkoły wyżej zorganizowanego typu wziął udział w kursie tego przedmiotu, którego w danej szkole naucza. Niewykorzystanie przez nauczycielstwo okręgu wołyńskiego sposobności uzupełnienia swego przygotowania i pogłębienia wiedzy będzie zwłaszcza przy ujawnionych w toku pracy błędach uważane przez Kuratorjum za przejawę niechęci do uzupełnienia braku swego wykształcenia i konsekwencje tego niedocenienia przez nauczycielstwo znaczenia kursów muszą być ze względu na dobro szkolnictwa powszechnego brane pod uwagę przy ocenie wyników pracy poszczególnych jednostek.

Sposób zapisu na kursy wakacyjne w roku 1928 oraz wysokość wpisowego (10 złotych) nie ulega zmianie w stosunku do r. 1927; słuchacze zamiejscowi winni przy zapisie prócz wpisowego przesłać także 3 znaczki pocztowe po 25 groszy na koszty korespondencji. Zapisów należy dokonywać wyłącznie na kartach wpisowych, wydrukowanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, które znajdują się na składzie głównym w księgarni Książnicy Atlasu (Warszawa Nowy Świat 59) i są też do nabycia we wszystkich księgarniach. Kart niedbale wypełnionych i nieczytelnych Inspektorowie Szkolni nie są obowiązani przyjmować.

Maksymalną liczbę słuchaczy na kursach ustala się na 40.

Termin zapisów upływa **1 czerwca 1928 r.** dla nauczycielstwa we własnym powiecie i **z dniem 10 czerwca** dla zgłaszających się z innych powiatów.

Równoczesne wysyłanie dwu kart wpisowych na dwa kursy, odbywające się w tym samym terminie w różnych miejscowościach, jest niedopuszczalne.

Na kursy artystyczno-techniczne dla nauczycieli kwalifikowanych mogą być przyjmowani w miarę wolnego miejsca również nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Rozkład kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1928.

Inspektorat szkolny	Kurs	Termin	Uwagi
Dubno	Języka ruskiego początkowego	I.	Dla słuchaczy kursów wak. początk. w r. 1927 w Krzemieńcu i Zdołbunowie.
"	języka ruskiego końcowy		
Kowel	języka ruskiego końcowy		Dla słuchaczy kurs. wak. początk. w 1927 r. w Kostopolu i Lubomli
Krzemien	Metodyki nauczania geografji i nauki o Polsce współcz.	I.	(W. K. N.)
"	**Biologiczny**. (Teoretyczne opracowanie pracowni przyrodniczej w szk. powsz. Przerobienie ćwiczeń z fizjologji roślin w ramach programu szk. powsz. Praktyczne zaznajomienie się ze sposobem prowadzenia hodowli. Organizacja szkolnego muzeum przyrodnicz.	I.	Pożądane przywiezienie lupy, klucza do oznaczania roślin i programu nauczania przyrody w szkołach powczechnych.
"	**Fizyczny**. (Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie progr. szk. powsz. i tworzenie pracowni proped. w zakresie fizyki).	I.	(W. K. N.)
Krzemieniec (Liceum)	**Śpiewu szkolnego**. (Główny przedmiot: solfeż i metodyka nauczania śpiewu w szkole. Dodatkowe: zasady muzyki, śpiew chóralny, audycje).	I.	Dla osób posiadających wstępne wiadomości z muzyki. Mogą być przyjęci także nauczyciele niekwalifikowani.
"	**Spiewu chóralnego.** (Dla kierow. chórów. Główn. przedm.: śpiew chóral. i prowadzenie chórów. Dodatkowe: solfez, zasady muzyki, harmonja, audycje, gra w orkiestrze.)	I.	Zarówno dla chórów szkolnych jak i kół śpiewaczych. Kandydaci muszą się wykazać znajomością solfeżu.

Inspektorat szkolny	Kurs	Termin	Uwagi
Krzemieniec (Liceum)	**Gry na skrzypcach lub fortepianie.** (Jako pomocniczego instrumentu przy nauce śpiewu. Główny przedmiot: gra na skrzypcach, względnie fortepianie. Dodatkowe: zasady muzyki, harmonja, solfeż, śpiew chóralny, audycje, gra w orkiestrze).	I.	Kandydaci muszą się wykazać znajomością podst. elementarnych gry na obranym instrumencie. Słuchacze, grający na skrzypcach, winni przewieźć je ze sobą. Wszyscy słuchacze winni przywieźć nuty utworów przegranych.
Ostróg	**Rysunku i robót ręcznych.** (Wyrób pomocy naukowych w zakresie potrzeb szkoły powszechnej).	I,	(W. K. N. Rysunek jako przedm. główny, roboty jako poboczny, konieczne przygotowanie uprzednie w zakresie programu kursu wakacyjnego robót ręcznych dla nauczycieli niekwalifikowanych.
"	**Polonistyczny.** (Głosownia opisowa z uwzględniem zasad ortofonji i ortografji oraz metodyka wypracowań piśm. i ćwiczeń w mówieniu. Metodyka lektury wybranych ustępów „Pana Tadeusza" ze stanowiska potrzeb i możliwości szk. pow.)	I.	(W. K. N.) Pożądane uprzednie przerobienie odpowiednich ustępów podręcznika gramatyki np. Szobera (wyd. dla seminarjów naucz) Pożądane przywiezienie „Pana Tadeusza".

Mieszkanie i utrzymanie w Liceum Loszta utrzymania przewiduje się w wysokości 60 zł. Słuchacze winni przywieść ze sobą pościel (kołdrę, poduszkę, bieliznę pościelową), siennik otrzymają na miejscu.

Dla słuchaczy wszystkich kursów urządzane będą 2 — 3 razy tygodniowo koncerty.

Powyższe stosuje się do słuchaczy niższych kursów wak. (geografja, fizyka i przyroda), organizowanych w Krzemieńcu z tą różnicą, że pomieszczenie dla nich będzie zorganizowane w gmachu gimnazjum samorządowego, stąd obok pościeli należy przywieźć z sobą siennik.

Jako podstawę do obliczania kosztów utrzymania zorganizowanego w internacie gmachu Liceum należy przyjąć kwotę 60 zł. Pomieszczenie i utrzymanie dla słuchaczy kursów w Ostrogu w internatach Seminarjum i Gimnazjum Ostroga.

Poz. 29.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych. w sprawie kandydatek nauczycielek na obozy letnie.

W lipcu i sierpniu r.b. będą zorganizowane dwa obozy żeńskie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego:

1. Obóz W. F. w Wągrowcu w czasie od 1 lipca do 1 sierpnia.

2. Obóz P. W. w Kościerzynie w czasie od 3-go lipca do 20 sierpnia b. r.

Celem tych obozów będzie pogłębienie wiadomości z zakresu wychowania fizycznego i ruchu sportowego młodzieży szkolnej i stowarzyszeń oraz przygotowanie instruktorek w celu rozszerzenia pracy przysposobienia wojskowego kobiet.

Warunki przyjęcia do obozu dla nauczycielek są następujące:

a) odpowiedni stan zdrowia i sprawności fizycznej, b) zobowiązanie do rocznej pracy w stowarzyszeniach lub klubach sportowych.

Zechcą Panowie Inspektorowie zawiadomić o powyższem nauczycielki, interesujące się wybitniej wychowaniem fizycznem i wezwać kandydatki do złożenia podań z świadectwami zdrowia i deklaracjami o przyjęcie do obozów do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pośrednictwem Kuratorjum do dnia 15 maja 1928 roku. Kandydatki przyjęte otrzymają zaświadczenia, na mocy których oficerowie P. W. wydadzą im dokumenty na podróż.

Równe, dnia 25 kwietnia 1928 r. (Nr. O-5453/28)

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski*

Treść № 3 (44) Dziennika Urzędowego Kuratorjum O S W.

Prenumerata roczna wynosi **złotych 6,** półrocznie **zł. 3.**
Nr. pojedyńczy **60 groszy.** Podwójny **1 zł. 20 gr.**

Prenumeratę należy wpłacać czekiem P. K. O № 30365.

Adres Redakcji i Administracji: **Równe, Woł. Kuratorjum.**

Drukarnia Polska w Równem, ulica Piłsudskiego 13.